

Priloge vsak četrti in velja za dodatno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 20 K, pol leta 20 K, za štiri leta 80 K. Izven Jugoslavije 50 K. Miročnina se pošlje na upravitelstvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru, Koroška cesta št. 5. List se dopolnjuje do odpovedi. Miročnina se plačuje naprej. — Telefon št. 220. —

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo Slovenskega gospodarja: Koroška cesta št. 5, Maribor. Upravitelstvo: Slovenski gospodar, inštruktor in reklamator. Cena inštruktorja po dogovoru. Za vsake kratke oglase primeren pregled. Nezapriete reklamacije so poštene. — Telefon št. 220. —

34. številka.

Maribor, dne 25. avgusta 1921.

55. letnik.

Dne 28. avg. v Maribor!

Na splošno željo priredi Slovenska kmetijska zveza, oziroma Slov. ljudska stranka

v nedeljo, dne 28. avgusta

Splošne v Mariboru velik shod krs-komunističnih Slovencev celega severnega dela Slov. Stajerja.

Veliko zborovanje v dvorani pivovarne Götz.

Vspored:

Ob 6. uri v baziliki Matere Milosti pridiga.

Ob 9. uri istotam sv. maša za ubolne shoda.

Ob 8. uri v veliki Götzovi dvorani začetek zborovanja.

Govorijo:

Dr. Anton Korošec: Politično-gospodarsko poročilo.

Dr. Verstovšek: Naša vzgoja.

Prof. Vesenjak: Davčna bremena v tem letu.

Tajnik Zebot: Naše delo.

Po shodu:

Ustanovno zborovanje Zupanske zveze

za mariborsko okrožje (okr. glavarska Maribor, Ptuj, Ljutomer in sod. okraj Marenberg). — Govorita poslanca Stanonik iz Ljubljane in Krajnc iz Celja.

Pozivamo vse krajevne organizacije mariborskega okraja, da razvijajo živahno agitacijo za obilno udeležbo. Kjer je železnica preveč oddaljena, organizirajte udeležbo tako, da se bo ljudstvo pripeljalo na vozovih v Maribor.

Pridite vsi župani in občinski svetovaleci ter odborniki iz celega mariborskega okraja in zastopniki županov iz vseh drugih okrajev.

Mozje, mladeniči, Reklata in z. agitirajte za to, da se bo

28. avgusta

zbralo v Mariboru obilo naših somišljenikov in prijateljev.

Kmetijska zveza in Slovenska ljudska stranka.

Banke nam vladajo!

V srednjem veku so bile banke zavodi za menjavo denarja. Nastale so na Nemškem, kjer je imela vsaka država in vsako večje mesto svoj lastni denar. Menjači so za potnike imeli s sobi mizo ali klop (nemški: bank), na kateri so menjavali denar. Odtod smo menjevalnemu zavodu: banka.

Banke že davno niso več samo le menjevalni zavodi, ampak mogočni denarni zavodi, v katerih se tudi nalaga na kratko ali dolgo dobo denar, v katerih se izposojuje denar, banke so zavodi, ki kupujejo proizvodnje kmetov, obrtnikov in fabrikantov, ki snujejo veleobrtna podjetja, kupujejo hiše, gozdove in zemljišča, ki kupujejo in podpirajo časnike, ki podkopljujejo politične osebe in jih izrabljajo v svoje namene skratka, povsod kjer se da kaj posredno ali neposredno zaslužiti, tam se pojavljajo banke. Banke so danes trdnjave industrije, trgovine in nakopičenega denarja.

Posameznikov, ki bi gradili industrijska, obrtna, rudniška, sploh prihodnja podjetja, je danes vedno manj. Na njih mesto so stopile banke s kapitalom svojih delničarjev in proslojnih vlagateljev. Za to ni čudo, da danes določa cene za naše poljedels-

ke, rudniške, obrtne in industrijske izdelke bančni kapital.

Banka ustvarja z denarjem svojih delničarjev in prostovoljnih vlagateljev podjetja in določa cene vsem proizvodom svojih podjetij. Banka se zagovarja, da ima na to pravo, ker vlagajo v podjetje denar. Toda denar ne dela, delajo ljudje. Kmetije, kmetijski delavci in industrijski delavci vlagajo tudi v zemljo in podjetje svoj kapital. Ta kapital je njihova duševna in telesna sila. Zakaj pa oni nimajo prava, da bi sodelovali, kadar se nastavlja različni proizvodom cene? Ali ni človek več kakor denar?

Kmet in delavec bi morala dobiti vse banke pod svojo kontrolo. To se že tam izvršuje, kjer si kmetijske in delavske zadruge ustanovljajo svoje lastne banke. Toda da bi kmet, obrtnik in delavec dobili banke popolnoma v svoje roke, to še dolgo ne bo mogoče, gotovo tako dolgo ne, dokler bodo naši ljudje volili v svoje zastope nesposobne stranke za preuredbo naše družbe, kakor so samostojneži in demokraci. Zato je treba zahtevati, da med tem vsaj država vrši nadzorstvo nad delovanjem bank in da varuje pri njih podjetij koristi vseh naših delovnih stanov, ki delajo in kupujejo. To je v ustavotvorni skupščini tudi naša Slov.

kmetijska zveza, oziroma Ljudska stranka zahtevala. Seveda na to niso hoteli pristati protiljudske stranke samostojneži, demokratov in radikalov.

Bo, se torej mora nadaljevati. A med tem naj naše zadruge in naši inmovitejši ljudje ne podpirajo nekmetijskih in nedelavskih bank, kajti s tem podpirajo le svojega protivnika, sov-

ražni mu kapitalizem. Nesreča so za ljudski blagor iste zadruge in isti ljudje, ki iz pohlepa za en odstotek višjih obresti hitijo k bankam in tam nalagajo svoje prihranjene ali odvkušene novce. Kmet, obrtnik, delavec, drža se svojih zadrug, a zadruge držite se — svoje zadrugne discipline! (T.)

O vojaški službi in vojaštvu.

Proti koncu svetovne vojske se je oglasil slavni Wilson-učencjak, ki je bil takrat še predsednik velike ameriške države: „Zedinjene države Amerike“ ter zahteval ne le narodno pravičnost, temveč tudi splošen mir in razorožitev držav. Niti prvega, niti drugega ni dosegel. Posebno evropski militaristi so mu nasprotovali in kljub vsem bridkim izkušnjam svetovne vojne, kljub vsemu trpljenju in grozotam ter strašnemu razdejanju vlada v Evropi medsebojno nezaupanje. Želja po osvajanju tuje zemlje in sploh stari militaristični ali vojaški duh. Pred to nespravljalivostjo in tem vojaškim duhom Evrope se je umaknil tudi miroljubni in človekoljubni Wilson v Ameriko in pustil evropske narode, da se pomirijo ali potokajo sami.

Tako smo tudi mi Slovenci računali, da bodo vojaška bremena lažja, da pride do odprave vojaške dolžnosti in do zmanjšanja ogromnih stroškov, ki jih imajo evropske države vsled militarizma. Kakor nas je sklep svetovnega mira varal v naših narodnih upih, da bomo vsi Slovenci, tudi koroški in primorski, združeni in narodno svobodni, tako smo doživeli razočaranje tudi v vojaških zadevah. Vsi naši sosedje so ostali v orožju in tako je ostala v orožju tudi naša država in mora nalagati državljanom težka bremena za obrambo sedanjih mej.

Ceravno pa vidimo, da se obveznosti obrambe že vsled zadržanja naših sosedov odreči ne moremo, vendar smo mnenja, da je mogoče obrambo naš države urediti, organizirati dobro, in vspešno z manjšimi denarnimi ter osebnimi žrtvami, kakor jo imamo urejeno sedaj in kakor smo imeli vojne dolžnosti poprej v Avstriji.

Pred svetom smatramo že po izkušnjah svetovne vojne, da je popolnoma nepotrebno dolgo vojaško službovanje in vezbanje v redni vojski. S tem se odtegne mladeniče v najboljši dobi, da ne delajo nič ne za sebe, ne za svojece, ne za občno korist, ampak samo živijo in trošijo državni denar, ali z drugimi besedami: delo in trud davkoplačevalcev.

Ako je v svetovni vojni v vojski armadah zadostovala 4—8tedenska doba, da je bil vsak „zrel in sposoben“ za fronto, potem je to tudi sedaj. Čemu trtijo mladi ljudje z onim pruskim ekserciranjem svoje moči in krajevo takorekoč sebi in svojem davkoplačevalcem denar, Bogu pa čas? Poskusite vsaj z enoletno, če že ne polletno službeno dobo, pa boste videli, da bo vspeh isti, še prihranili si bodo posamezniki sami osebno veliko in še več bo prihranila država, ki tako tiči v strašnih primankljajih, ker izdaja za vojaštvo več, kakor pa za vse drugo, kar oskrbuje in rabi.

Druga naša zahteva, katero moramo zopet in zopet povdarjati, dokler ne bo uresničena, pa je, da naj naši mladeniči služijo po možnosti vsi v domačih krajih, ali vsaj v podneblju, ki je našemu podneblju podobno. Makedonija, Crnagora, Albanija in velik del Srbije ni za naše ljudi že zaradi podneblja, ne oziraje se na dejstvo, da je tudi življenje močno drugače in da vsled teh okoliščin v mladih ljudeh nastaja mržnja proti vojaščini sami, proti državi in proti srbskemu plemenu. Ravno ta nedostatek je omogočil tisto javno in tajno agitacijo boljševističnih komunistov med našim vojaštvom, kar notranji moči organizirane države ne bolj škoduje.

Tretja naša zahteva je, da se naših uradov, posebno naših županstev, v vojaških zadevah od strani vojske in vladne oblasti ne sili s cirilico. Mi spoštujemo cirilico kot pismo naših bratov Srbov, ali naši župani in drugi merodajni moze se pač sedaj ne bodo sli zopet zaradi kaprice in nezmožnosti posameznih mož v vojaški upravi učiti cirilice. Sploh pa je po ustavi slovenščina tudi naš državni jezik in smo mnenja, da morajo v naših krajih in našim ljudem oblasti postreči v naši pisavi in našem jeziku. Mi se ne za dovoljujemo s tem, da bi imeli v ustavi jugoslovanske naše države imenovano slovenščino kot državni jezik, pa bi se praktično to izvrševalo tako, kakor se je v bivši Avstriji § 19 o ravnopravnosti, kar je bilo tudi v ustavi,

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Nekateri ljudje so se bali starega Petra, tudi Flinta so se bali, ampak Flint se je bal mene! Bal se me je in ponosen je bil name! In divjaki so bili Flintovi ljudje, najdivjejši, kar jih je kedaj voda nosila, vrag sam bi se bil bal iti z njimi na morje! — In vi veste, prijatelj, da se jaz ne bojim, sami vidite, kako prijeten družabnik da sem, toda ko sem bil steward še pod Flinton, ovčice, vam rečem, ovčice je še premalo rečeno za tiste ljudi, kakršni so bili za mojega službovanja pod Flinton! — Glejte, prijatelj, čisto varni in mirni ste lahko na ladji starega Dolgega Johna!

„Dobro!“ je rekel mladenič. „Odkrito vam povem, stvar mi ni ugajala, pa sedaj, ko sem vas čul — tukaj je moja roka, vaš sem —!“

„In vrl, pogumen fant ste, da ga je treba iskati!“ je pridjal Silver. Podala sta si roke in sod se je zgrajal, tako mu jo je stresel. — „In brihtnejše glave za srečolovca še nisem videl, vam rečem da ne!“

Polagoma se mi je jasnilo, kdo so tisti srečolovci — da namreč Silver s to besedo ne misli nič več in nič manj, kot čisto navadne pomorske roparje. In pogovor, ki sem ga slišal, je bil — zadnje dejanje v izpreobrnitvi enega izmed naših poštenih mož k njihovem tolovajskim namenom. Morebiti je bil a mladenič še naš zadnji pošten mož na krovu!

Pa ta moj strah se je kmalu pomiril.

Silver je rahlo zažvižgal in se nekdo je prišel in prisedel.

„Dick je naš!“ je rekel Silver.

„E, saj sem vedel, da bo!“ je odgovoril glas našega čolnarja Israela Hands. „Ni neumen, ta-le naš Dick!“

Povaljal je v ustih svoj grizljaj tobaka in pljunil po krovu.

„Ampak poglejte“, je dejal, „to-le je, kar bi rad vedel, John! Kako dolgo še bomo sloneli okrog in čakali kakor stara barka na bregu? Kmalu bom imel tega-le kapitana Smolletta — dovolj! Jezil me je že zadosti dolgo! In tiste kabine doli se mi je že tudi zahotelo! Njihovega poveljenega mesa in vina v steklenicah bi si že rad privoščil!“

„Israel“, mu je odgovoril John — „vaša glava ni ustvarjena za računanje in prevdarjanje! — Pa vsaj poslušati znate, mislim. Navsezadnje — vaša ušesa so zadosti velika za to posel! Poslušajte torej, kaj vam pravim. Opravljali boste svojo službo in lepo skromno živeli in mirno govorili in ostali trezni, dokler ne rečemo: Udari-te! — In prav gotovo boste tako stali, prijatelj!“

„Ali sem rekel, da ne bom?“ je godrnjal čolnar. „Ampak kedaj, to je, kar vprašam! To je vse, kar bi rad vedel!“

„Kedaj? Pri moji bergli! Dobro! Če hočete vedeti kedaj, pa vam to povem! V zadnjem trenutku utegnem udariti in takrat bo! Ta-le zares izvrstni mornar, kapitan Smollett, krmari ladjo za nas. In onadva, graščak in zdravnik, imata zemljevid. Bog vedi, kje ga imata skritega! — Dobro torej! Naj pripelje Smollett ladjo do otoka in graščak in zdravnik naj najdejo zlato in naj pomagata, da ga spravimo na krov. In potem bomo videli. Če bi se mogel zanesti na vas vse — pri moji bergli, počakal bi, da nas pripelje kapitan Smollett do pol-

pota nazaj proti domu. In potem bi udaril!“

„Čemu tako? Saj se vsi razume-mo na mornariški posel, kar nas je na ladji!“

„Rokodelci smo, pomagati, hočete reči!“ ga je zavrnil Silver. „Vsi znamo izvrševati povelja in krmariti in jadrati. — Ampak kdo nam naj pove, kako in kam! Na tem vprašanju se razbije vse naše znanje! Če bi mogli delati po svoji glavi, bi počakal, da nas kapitan Smollett pripelje nazaj najmanj do trgovskih potov in ne bi se nam bilo treba bati, da se kje vračunamo ali pa ponesrečimo. (Toda jaz vas poznam, kaki ste! — Zato bodem naredil konec še na otoku, kakor hitro bo zlato na krovu! — Zalibog, da bo moralo biti tako! Toda vi ste že taki ljudje, da niste srečni, dokler niste pijani! Pri moji bergli, sit sem vožarjenja s takimi ljudmi!“

„Počasi, počasi. Dolgi John!“ je vzkliknil Israel, „kdo pa vam nasprotuje?“

Dalje prihodnjé.

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

Celita naša zahteva je, da se družinski očetje sploh oproste od aktivne vojaške službe in se uporabijo kvešjemu za upravne službe. Ravno tako smatramo preveč in predolgotrajne o-rožne vaje kot nepotrebne in jih je o-mejiti treba.

Iz stališča davkoplačevalcev pa smo mišljenja, da imamo veliko pre-več visokih in predobro plačanih ak-tivnih oficirjev, ne oziraje se na po-trato, ki jo opazujemo sicer pri celi vo-jaski upravi. Dobro bi bilo, ako se vsi poslanci brez razlike na stranko za-čeno enkrat temeljito baviti z vojaški-mi izdatki, kajti s tem bodo ogromno dobroto napravili našim davkoplače-valcem. Omenimo tukaj samo en prak-tični vzgled! Po Mariboru se vidi in seveda drugod tudi, kako za vsakim oficirjem jaha sluga. Vidimo vojaka, ki na konju hodi po mleko in smeta-mo, vidimo ob nedeljah višjega oficir-ja, ki jaha s svojo ženo, pa imata še tudi vsak svojega sluga na konju in povrh še pride vojaška dvovprezna ko-šija z deco in znanci in zraven seve-da tudi vojak! Tako ima poleg konjen sam oficir še tri vojake. Ali je to v o-brambo države potrebno? Je to za dr-žavno blagajno koristno? Je še cela vrsta takšnih reči, a mi omenjamo le takšne, ki jih lahko vsak vidi in vsak opazuje.

Mnogo, mnogo bo treba preurediti v naši vojski. Mi smo se na kratkole-dotaknili glavnih nedostatkov. Tudi na ziranje, da je vojak in oficir kaj več kot drugi, po militarističnem pruskem vzoru skuša pri nas dobiti tal. — Kdor je resničen, demokratičen držav-ljan, in bo vselej in povsod zastopal mnenje, da je organizirana vojska le sredstvo in orodje za obrambo, ki ima služiti državljanom, nikakor pa voja-štvo, posebej še kakšna klika, pa naj bo „bela“ ali „črna roka“ ni gospodar državljanov pa sluga.

Pogreb kralja Petra.

Dne 22. t. m. so spremili iz Beo-grada v Topolo ostanke velikega kral-ja. Ogromne množice ljudstva so po-kojnemu vladarju izkazale zadnjo čast. Ves Beograd je teknoval v po-čaščenju spomina Osvoboditelja Hrva-tov, Slovencev in Srbov.

Spreveda.

Na čelu spreveda, ki se je pomi-kal ob 9. uri od saborske cerkve pro-ti kolodvoru, je jahal poveljnik spre-veda, vojvoda Stepa Stepanović. Kral-jevi gardisti so nosili tri križe, go-jenci vojaške akademije pa žitno klas-je (po pravoslavnem običaju). Na be-ljih konjih so jahal trobentači. Za njimi godba, ki je svirala posmrtnice. Zastave vojaštva so bile zastrite v črnih pajčolanih.

Kraljev konj.

Dva častnika generalnega Staba sta peljala v črno odetega, lepega konja pokojnega kralja.

Venci.

Vencev je bilo toliko, da so jih peljali na sedmerih avtomobilih.

Društva.

Za venci je korakalo deset pevs-kih društev. Društvom je sledila duhovščina

vseh veroizpovedi. 150 duhovnikov je opravljalo za pokojnega kralja molit-ve. Na čelu duhovnikov so korakali pravoslavni patrijarh Dimitrij, za-grebški nadškof dr. Bauer (katoliški) in pravoslavni metropolit dabro-bosanski, Peter. Zastopan je bil tudi poglavar muslimanskih vernikov, sa-rajevski Reis-Ul-Ulema.

Znamenja kraljeve oblasti.

Dva generala sta nosila kraljev-sko krono in žezlo. Vojak-gardist pa kraljevo sabljo.

Krsta.

Krsto z zemeljskimi ostanki po-kojnega kralja so peljali na lafet zgo-dovskega topa, ki je za časa svetov-ne vojne oddal 16.000 strelkov. V lafeto je bilo vpreženih 100 vojakov, ki so jo vlekli s pomočjo z državnimi barvami obdana vrvi.

Kraljeva rodbina.

Za lafeto so stopali člani kralje-vega doma in sicer: knez Arzen, knez Pavle, princ Gjorgje in knegin-ja Jelena. Za kralj. rodbino so kona-

kali člani vlade, narodne skupščine, zastopniki tujih držav itd.

Odhod vlaka.

Vlak s pokojnim kraljem je krenil iz Beograda ob 10. uri 5 min. dopol-dne. Med groženjem topov so odpel-jali največjega prvoboritelja jugoslo-vanske svobode k zadnjemu počitku. Kralja Petra so se isti dan položili v lastno grobnico, ki si jo je svoj čas pustil zgraditi v Topoli, v rojstnem kraju Crnega Jurija.

Udeležba.

Pogrebni svečanosti se je ude-ležilo okoli 100.000 udeležencev in gle-dalcev. Iz cele države je prihitelo v Beograd 30.000 udeležencev.

Muropoljci!

V nedeljo, dne 4. septembra po-poldne po večernicah (ob 43. uri) bo pri Sv. Križu na Murskem polju pred Slomšekovo dvorano

velik ljudski shod

za okraje Ljutomer in Gor. Radgona. Govorijo poslanci Jugoslovanskega kluba in drugi govorniki o sedanjem političnem in gospodarskem položaju, o davčnih bremenih ter o drugih pera-kih vprašanjih. Vabimo na shod naše župane, svetovalce, odbornike in vse somišljenike iz Murskega polja in spodnjih Slovenskih gor. Organizir-rajte prihod udeležencev na okrašenih vozovih. Zastopana naj bo vsaka žup-nija in občina. Po shodu bo sestanek županov, svetovalcev in občinskih o-bornikov SLS v svrhu ustanovitve o-krajnega odbora Zupanske zveze ter razgovor volilcev z našimi poslanci.

Razglasite shod prihodnjo nedeljo pri vseh cerkvah.

Slov. kmetiska zveza.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Našega kralja Petra I. Velikega so v pondel-jek z vso slovesnostjo ob ogromni ude-ležbi položili k večnemu počitku. Naš novi kralj Aleksander se slavnosti po-greba vsled bolezni ni mogel udeležiti. Vsled obolenosti na slepiču se zdra-vi v Parizu. Njegovo zdravstveno sta-nje je po poročilih iz Beograda zado-voljivo. Ko bo naš novi kralj popolnoma okreval in se vrnil v domovino, bo položil prisego na ustavo. Zaseda-nje zbornice je odgodeno na nedoločen čas, večina ministrov in poslancev za-pusti Beograd.

Tedenske novice.

t Za samoupravo Slovenije se se nadalje izrekle sledeče občine: Gru-ševje dne 24. 7. (v drugič in ob enem za revizijo ustave), Legen dne 24. 7., Oplotnica dne 24. 7. in Brezno dne 7. avgusta t. l.

t Veliki zvon v mariborski stolni-ci je počil in izgubil s tem svoj mili-m mogotni glas. Zgodilo se je to na nedeljo proti večeru, ko so zvonili v spomin umrlemu kralju Petru. Zvon je bil zlit leta 1710 in ustno izročilo pravi, da so mariborske gospe in de-klke dale zanj svoje srebrne pasove. Tehtal je baje 99 starih centov. Po-manjkljivosti pri gempelju so povze-čile to škodo.

t Naši državni dolгови. Naši dr-žavni notranji in zunanji dolгови zna-šajo 30.151.400.000 jugoslovanskih K. Ker šteje naša država 14 milijonov prebivalcev, bi prišlo na vsakega ur-žavljanca 2154 kron državnega dolga. Ta številka bi navidezno ne bila tako strahovito visoka, toda ako pomislimo, da imamo v naši državi na milijone oseb, ki so brez premoženja, je vendar le ogromna.

t Poraz slabostojnih pri Mali Ne-delji. Pri ponovnih občinskih volitvah v občini Mala Nedelja je Slov. kmet-ska zveza zmagala na celi štiti. Sla-bostojni še kandidatne liste niso mogli sestaviti. Naša lista je torej zmagala kar brez volitve. V slabostojnem Ba-bilonu je sedaj velika zmešnjava. Sla-bostojni generali: Mihalič, „Inžener“ Lupša, Kocbek in Znidarič hodijo se-daj klaverno okoli. Vse njihove „seje“ pri Kocbeku niso prav nič izdale. Na-

si Malonedeljanci se niso dali ome-h-čati od slabostojnih obljub. Ostali so zvesti Kmetški zvezi. Se slabostojni ve-likan Nemec od Sv. Jurija jih ni mo-gel omečati. Tem prerokom se sedaj vse posmehuje. Se nadečitelj Ceh jih ni mogel oteti te nesreče. Kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade. Po vseh župnijah obrača vrlo slovensko naše ljudstvo hrbet izdajalski Samostojni, ki je sokriva sedanjih velikih davkov. in ki je po svojih poslancih naravnost kriva, da smo namesto slovenske sa-mouprave dobili srbski centralizem. Vrlim našim možem in mladeničem pri Mali Nedelji pa iz srca čestitamo k si-lajni zmagi!

t Plačilo izdajalcev naših pravic in koristi! G. Mermoljo je nagnalo na-še zavedno ljudstvo pri Sv. Marjeti ni-že Ptuja. V nedeljo, 14. t. m., je hotel imeti pri cerkvi shod, a je moral o-b-rati svoja šila in kopita. Ljudstvo mu je klicalo: „A ti si tisti Mermolja, ki prinašaš samo zgago med nas. Ti si tisti, ki si pomagal v Beogradu pro-dajati slovensko samoupravo za beo-grajski centralizem. Ti si od tiste Sa-mostojne stranke, ki je dobila od na-šega krvavega davčnega denarja 200 milijonov K za to, da je nas Slovence po svojih poslancih izdala in prodala. Ti si od tistih žalostnih poslancev, ki ste v vladi po svojem Puclju glasova-li za to, da so Turki dobili 1200 mili-jonov K za svoje glasove. Le pojdi! Glej da zgineš z naših slovenskih tal!“ Tako obsodbo govori zavedno slo-vensko kmetstvo in delavsko ljudstvo nad človekom, ki je iz gole strahopet-nosti pred Italijani zapustil domačo go-risko zemljin prišel med nas složne slovenskoštajerske brate delat zgago. Obžalujemo one zasleplence, ki vkljub vsem tem dogodkom še niso zapustili izdajalske Samostojne. Spametujte se, bratje, kakor se jih je že spametovalo na tisoče, ki so prišli nazaj v tabor naše Kmetске zveze.

t Tatovi v vinogradih. Iz več kra-jev mariborske vinorodne okolice nam poročajo o velikih tatvinah grozdja. Tako so nekemu vinogradniku v Sent Petru kršeni „ptiči“ pokradli v eni noči polovico grozdja, ki je bilo za si-lo zrelo. Mnogo slabodozorelega groz-dja pa je ležalo razmetano po fletih. — Slišimo, da tatovi prodajajo grozdje v Mariboru 1 kg po 32–40 K. Čudimo se, da tržna policija ne zahteva od vsakega, ki nese grozdje v meso, po-trdilo občinskega urada, da je lastnik vinograda.

t Zmaga SKZ. Pri obč. volitvah dne 14. t. m. v St. Janžu pri Velenju je zopet odnesla lepo zmago naša KZ. Dobila je 127 glasov (10 odbornikov), socialdemokrati so dobili 37 glasov (2 odbornika) in slabostojni vkljub strašni agitaciji in popolnem zaupanju na sijajno zmago samo 51 glasov (4 odbor-nike). Zmaga slabostojnih je torej v primeri s prvimi volitvami tako sijaj-na, da so izgubili enega odbornika na račun socialdemokratov. O ponareja-nju podpisov od strani slabostojnih, o volilni agitaciji itd. pa ob pritiku kaj več. Vsa čast pa našim zavednim vo-lilcem!

t Prava nadloga za naše kmetstvo ljudstvo so razni avtomobili, ki drčijo po naših cestah. Ljudem plašijo konje in drugo vprežno živino in tudi dru-ge avtomobilske nesreče so na dnev-nem redu. Tako n. pr. je avtomobil kneza Windischgratza dne 16. t. m. v Trojanah smrtno nevarno povozil glu-honemega tesarja Korošca, teden po-prej je pa nek drug avtomobil povozil cestarja Hribernika. Na Vranskem je nek neznani avtomobil povozil nekega tamošnjega kmeta, nakar jo je prav po vitežko odkuril. Pozivljamo vlado, da nemudoma omili avtomobilsko nadlogo.

t Nova bolezen. Ljudje po mestih so zboleli na novi bolezn. Na vsak na-čin hodejo imeti meso silno poceni. To se pravi, ceno živini bi radi znižali na tako nizino, da živinorejce niti polovi-ce siroškov ne bi imel kritih. In seda-nji mačni položaj živinorejcev, ko jim suša uničuje živinorejo, izrabljajo vsi: mestno prebivalstvo, mesarji, izvozni-čarji in prekupci. Vse kriči: Cene ži-vini doli! Nikjer pa skoro ni slišati, da bi kdo teh ljudi zahteval, da se naj-istočasno znižajo tudi cene za tovar-niške izdelke: za obleko, obuvale, za stroje, železje, cement itd. Kmetiskc ljudstvo gospodarsko uničiti, bogatega židova pa ščititi, to je nova bolezen, k-

se je lotila vseh kmetiskih neprijatel-jev. Prav je imel kmet, ki je na zad-njem semnju v Mariboru rekel: Sedaj bi nam h... rad pomagal kožo sleci! Le čakajte! Po zimi ne boste imeli ne mleka, prihodnjo spomlad in poletje pe-mesa ne!

t Samostojneži kot zadrugarji. Ko-likor naše kmetijske zadruge našemu kmetu koristijo, bodo naši kmetje ve-deli sami pač najbolje. Koliko pa je našim ljubim samostojnežem za pro-speh in procvit naših kmetijskih za-drug, kaže drastično naslednji slučaj: Martin Zidarn, veletrgovca v Smart-nem ob Drefi, je član Konzumne za-druge v Gornjemgradu in je svoj čas tej zadrugi posodil 10 vreč, od katerih se je ena izgubila. Pred kratkim pa je — berite in se čudite! — poslal za-drugi naslednji račun: Za obrabnino devetih vreč 450 K, za eno izgubljeno vrečo 200 K, skupaj torej 650 K. Vsa-ka pripomba k temu bi bila odveč.

t Šest oseb utonilo. V Gradiscu pri Tišini v Prekmurju sta dne 8. t. m. utonila na levem bregu Mure bra-ta Pučko in nek mož iz Petanjec, ko so spravljali mlinski čoln iz desnega brega na levi breg Mure. Istega dne so še tudi tri druge moške osebe ut-nile pri kopanju v Muri.

t V kn.-Sk. dij. semenišče v Ma-riboru so bili na novo sprejeti: sedmo-šolec Bajlec Fr. iz Bogojine in šesto-šolec Horvat Ivan iz Črensovec, Prek-murje; četrtošolec Pušnik Josip iz Pri-hove; tretješolci Irgl Fr. od Sv. Ur-bana pri Ptuj, Klasine Anton iz Cir-kovec, Stanek Leopold od Kapele in Voj Norbert iz Slovenjgradca; drugo-šolci: Bratuš Alojzij iz Negove, Lo-renci Janez iz Vuzenice, Orešnik Jo-sip iz Ljutomera in Padovnik Ant. od Sv. Trojice v Slov. gor. Celoletno pla-čilo za vsakega gojenca je najmanj 3 tisoč K, ki pa se more med letom po potrebi ali znižati ali zvišati.

t Bolečine po porodu. V Gradcu je mnogo „dostojanstvenikov“, oficir-jev, uradnikov, nemških političnih a-gitatorjev, ki so na stroške ljudstva dobro živeli in lenuharili, zato pa na-še zaničevali in naše ljudstvo in njegov jezik blatili. Ti ljudje so podobni Iz-raelcem v puščavi, ki tudi niso mogli pozabiti na polne lonce. Tako pišejo še vedno knjige in spomenice, kako je potrebno, pod Nemce in posebej pod Gradec spraviti naše Slovensko Sta-jersko. Takšno knjigo in spomenico je spisal tudi lačni plemenitaš Lusehin-Ebengreuth. Pa ne bo nič, vi nemški lačenbergerji! Slovenci vas ne bomo več redili. Naše meje med nami in va-mi v bivši Stajerski so določene. Mi narodno svobodni Jugoslovani si bo-mo pa na znotraj že vse uredili, da bo nam prav. Iz naših tozadevnih pre-pirov si ne delajte prav nobenih upov!

t Skupščine prodajalen I. delav-skega konsumnega društva bodo po sledečem redu: dne 28. avgusta t. l. po prvi službi božji v Breznem, popoldne po litanijah v Rušah; 4. septembra po prvi službi božji v Sv. Križu pri Litiji, popoldne po liti-nijah v Smartnem pri Litiji; dne 8. septembra t. l. po prvi službi božji v Križah, po 10. službi božji v Tržiču; dne 11. septembra po 10. službi božji v Skofji Loki, popol-dne po litanijah v Kranju. Na teh skupščinah se bodo obravnavale vse važne zadruge zadeve, volili se bo-dó tudi zaupniki. Člani, udeležite se polnoštevilno svojih skupščin!

t Sv. Jožef pri Celju. Angeljska nedelja se bo obhajala dne 4. septem-bra 1921.

t Dekliški tabor v Zavrču. Na praznik Vnebovzetja M. D. se je vršil pri cerkvi Matere božje v Zavrču ve-lik dekliški tabor združen s cerkveno slovesnostjo. Po slovesnem opravilu je bilo zborovanje pred cerkvijo. Udele-žila se je tabora ženska in tudi moš-ka mladina iz završke in drugih so-sednjih dekanijs ter celo iz Hrvaške-ga. Bila je to prekrasna manifestacija katoliške misli v Halozah, kjer so ta-mošnja dekleta prvič javno nastopila s samostojno sestavljenimi govori. Le-neustrasno naprej! Bog živi!

t Strašen sad prepira. Poročati smo že, da je na veselici plantarskega društva v Rušah v prepiru zabodel ne ki delavec abiturienta Serajnika, ki je bil takoj mrtev, ker je izkravavl. Sedaj nam poročajo, da je umrl tudi ta delavec vsled poškodb, ki jih je do-